Indiens leder fik forbudt dokumentar om sig selv

Af Alexander Sjöberg alex@berlingske.dk

Ytringsfriheden er under pres i verdens største demokrati. Det sætter de vestlige lande på prøve.

I årtier har en bloddryppende mødsag forfulgt Narendra Modi, lederen af verdens største demokrati.

Nu viser en dokumentar den ubekvemme sandhed om Danmarks nye ven.

Og det får Modi til at tage diktatoriske magtmidler i brug.

Da BBCs nye dokumentar om Modi rullede over skærmen, satte den ild i debatten i og om Indien.

Dokumentaren bærer titlen »India: The Modi Question«, og den udstiller Modis skyggesider. Det har gjort regeringen så rasende, at de har forbudt dokumentaren, selvom Indien har ytringsfrihed.

Det rejser et ubekvemt spørgsmål: Hvor tæt skal Vestens demokratier stille sig på Modis Indien?

Modi er i dag formand for det hindunationalistiske parti Bharatiya Janata Party (BJP) og Indiens højest placerede leder.

Han er folkelig og populær blandt hinduer og spreder blød magt med sin »internationale yogadag«.

Men han nægter samtidig at give interviews til pressen, og han har klare forbindelser til yderligtgående bevægelser.

Over to afsnit zoomer dokumentaren ind, hvor det gør mest ondt.

Fikspunktet er delstaten Gujarat, hvor Modi var leder fra 2001 til 2014.

En februardag i 2002 åbnede helvedes porte sig, da en muslimsk hob satte ild til et tog, der fragtede hinduistiske pilgrimme.

De brændte ihjel.

Det fik ikke bare proppen til at gå af flasken. Nej, flasken eksploderede.

Regionens religiøse spændinger var i forvejen udtalte. Nu fik de frit løb.

Salt i såret

Over 1000 mennesker døde. Kvinder blev gruppevoldtaget, byer brændte, og børn og gravide blev dræbt. I mindst ét tilfælde med sværd. Muslimerne bragte det største offer, og sårene fra dengang bløder stadig.

Nu hælder BBCs dokumentar salt på.

For ikke alene kritiserede datidige topdiplomater Modi for manglende indgriben. I dokumenter, der aldrig før er blevet fremlagt for offentligheden, kalder de ham direkte medansvarlig.

»Det bærer alle kendetegn på etnisk udrensning«, lød det i en intern britisk regeringsrapport.

Dokumentaren er gift for Modi, der har måttet finde en løsning i diktaturets værktøjskasse.

I sidste uge valgte Modis regering at forbyde dokumentaren.

»Det er fjendtlig propaganda og anti-indisk skrald,« lød begrundelsen.

Men eftersom Indien i vid udstrækning har ytringsfrihed, har regeringen måttet ty til et nyt IT-regelsæt, som den indførte sidste år. Det giver den lov til at blokere vilkårlige emner fra nettet, skriver The New York Times, og det er censur i praksis, siger kommentatorer og medier.

»Ytringsfriheden er død i Indien,« har det lokale medie The Wire tidligere konkluderet.

Forløbet får nu advokater og journalister til at kræve, at forbuddet bliver fjernet, og de har lagt sag an i Indiens højesteret. Det er en mødsag for Modi, der skal til genvalg næste år.

Med forbuddet har han også skabt sig et andet problem: Forbudte frugter smager bedst.

»Forræderi« og vold

Forbuddet har gjort det til en folkesport at se dokumentaren. Nogle ser den af politiske årsager, andre af ren nysgerrighed.

Ved topuniversitetet Jawaharlal Nehru flokkedes studerende på campus for at se filmen.

Ledelsens svarede ved at slukke for strømmen for at forhindre visningen.

I delstaten Kerala er planer om en visning blevet kaldt »forræderi« af regeringen. Andre steder er det kommet til anholdelser, og demonstrationer er endt i voldelige sammenstød.

Også uden for landets grænser har indere protesteret, men ikke mod Modi. De kritiserer BBC for at bedrive propaganda.

Det er ikke det eneste, vi mærker til dokumentaren i Vesten.

Den indiske regerings forbud omfatter vestligt ejede sociale medier, der opererer i landet. Her ser mange dokumentaren, og de sociale medier er blevet påbudt at blokere den.

Hos YouTube er det sket, men det er efter BBCs eget ønske, oplyser moderselskabet Google til Berlingske. På Facebook og Instagram gælder samme forklaring, skriver flere medier.

Filmens tilstedeværelse på platformene er et brud på BBCs rettigheder, lyder forklaringen.

Men Twitter har også fjernet dokumentaren og en række tweets, der omtaler den, til trods for, at BBC ikke har kontaktet dem, skriver mediet The Intercept. Det er sket, selvom Elon Musk købte platformen, netop fordi han er selverklæret ytringsfrihedsforkæmper.

Men åbenbart ikke, når inderne ringer, og Musk trækker på skuldrene af kritikken.

Nu er spørgsmålet, om de mange vestlige regeringer, der bejler til Indien, vil gøre det samme.

En ny film udstiller Indiens premierminister Narendra Modis dunkle fortid. Men nu er den forbudt. Foto: Punit Paranjpe/ Ritzau Scanpix

En stærk mand

Forløbet udstiller Indiens 72-årige premierminister som en autoritær leder.

Det er Modi selv, hans parti og regeringen, der skal stå for fortællingen om landets leder. I den fortælling er Modi en bannerfører for udvikling - og en stærk mand.

»Han er så modig, at han i sin barndom fangede en krokodille, som han tog med hjem,« lyder det i landets skolebøger.

Trods Modis tilbøjeligheder rykker vestlige demokratier i disse år tættere på Indien.

Danmark har indgået et strategisk, grønt partnerskab med Indien. Så sent som i maj var Modi på besøg her til lands. Statsminister Mette Frederiksen (S) strålede og roste samarbejdet.

Over for Berlingske kalder udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (M) Indien for en vigtig og uomgængelig spiller i verden.

»Derfor har vi en stor interesse i at gøre det mere attraktivt for Indien at kigge mod EU og USA. Ellers vil andre byde sig til«.

Netop USA har været fåmælt i sin kritik af udviklingen. Landet har holdt sig til at opfordre til en fri presse i hele verden, også i Indien. Agtpågivenheden handler om økonomi, men også om storpolitik.

Modi og Putin har gjort tilnærmelser til hinanden, og Indien og Rusland har en stor samhandel.

Alternativet er en meget lille klub

Lars Løkke Rasmussen mener også, at det tætte samarbejde med Indien gør det muligt at tale om de ting, landene ser forskelligt på, herunder menneskerettigheder.

Han mener, at partnerskabet med Indien om den grønne omstilling gør det muligt, og fremhæver sin egen rolle i tilblivelsen af aftalen, der stammer fra hans tid som statsminister.

Han fortsætter:

»Hvis vi kun tør tale og handle med de lande, der ligner os selv, vil det være en meget lille klub. Og den lille klub kan for eksempel ikke løse klimaproblemerne alene«.

Nu er spørgsmålet, om Modi vil finde flere af diktatorens værktøjer frem, og hvor langt vestlige lande kan acceptere, at han går.

Over for det hensyn står geopolitisk strategi - og en god handel.